

Απόστολος Πιερρής

ΤΑ ΑΣΤΕΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΣΟΒΑΡΑ

Δημόσια διαβούλευση για το Θέατρο

Ή

Οι λειτουργοί της Χαμοσύνης συσκέπτονται για αυτήν

Το τελευταίο αστείο στην Πάτρα είναι η «δημόσια, ανοικτή διαβούλευση» για τα θεατρικά πράγματα της «Μητρόπολης». Βέβαια, που το λέω αστείο είναι προσβολή όχι φυσικά για τους διοργανωτές του, αλλά για την κοινωνία που βυθίζεται στη συμφορά χωρίς να φταίει για τα τερατώδη ανομήματα και την παταγώδη ανικανότητα των υπεύθυνων. Οι οποίοι υπεύθυνοι επιμένουν και μέσα στην τραγωδία μιας χώρας να παίζουν τα παιχνιδάκια της ανικανότητάς τους. Είναι όμως ακριβώς πολύ σοβαρή η κατάσταση για να πάρουμε σοβαρά το καθεστώς. Το γελοίο το εκμηδενίζεις γελώντας μ' αυτό.

Τι σημαίνει εν προκειμένω και εν τοις πράγμασι η δημόσια, ανοικτή διαβούλευση; Ότι οι συμμετέχοντες στην Υποκουλτούρα της Χαμοσύνης στην Πάτρα θα μαζευτούν να σκεφτούν για την πολιτιστική κατάντια για την οποία είναι υπαίτιοι. Περιμένει κανείς ότι οποιοσδήποτε σοβαρός δημιουργός πολιτισμού θα συμμετάσχει σε τέτοια ανέκδοτα; Άρα οι ίδιοι στα ίδια περί τα ίδια. Οι παρέες της υποκουλτούρας εν δημοσία διαβουλεύσει για την χαμοσύνη! Χρειαζόμαστε προπάντων, έναν Αριστοφάνη!

Υπάρχει και σοβαρότατο όμως δημοκρατικό έλλειμμα σε τέτοιες διαδικασίες – ενώ βέβαια προβάλλονται ως το άκρον άωτον της Δημοκρατίας. Γιατί να πώς λειτουργεί η σωστή και υγιής δημοκρατία. Η πολιτική εξουσία εκλέγεται για να εφαρμόσει ένα πρόγραμμα. Το πρόγραμμα το έχει επεξεργαστεί με το καλύτερο πνευματικό και οικονομικό δυναμικό που μπορεί να βρει. Όταν εκλεγεί, αναθέτει την υλοποίηση του συγκεκριμένου προγράμματος σε πρόσωπα που έχουν αποδεδειγμένη συνεισφορά υψηλού επιπέδου στον συγκεκριμένο τομέα. Τους επιλέγει βάσει της αξίας τους, ακριβώς για να υπάρχει ολοκληρωμένη αντιμετώπιση σε βάθος χρόνου. Με άλλα λόγια Δημοκρατία και αληθινή «Αριστοκρατία» (με την κλασσική έννοια της αριστείας, οι καλύτεροι σε οποιονδήποτε τομέα) πάνε μαζί και δεν αντιτίθενται. Οι «γενικοί» και «ειδικοί» επαΐοντες απαιτούνται τόσο στον σχεδιασμό όσο και στην εφαρμογή της στρατηγικής σε κάθε τομέα πολιτικής δράσης. Ειδάλλως δεν έχουμε δημοκρατία, αλλά ολιγαρχία – και μάλιστα ολιγαρχία των ανίκανων. Δηλαδή η δημοκρατία

γίνεται έρμαιο συγκεκριμένων συμφερόντων τα οποία μεγεθύνονται όχι λόγω της αξίας τους, αλλά εξαιτίας και μέσω της διαπλοκής τους προς την πολιτική εξουσία. Χωρίς «αριστοκρατία» η δημοκρατία εκπίπτει είτε σε χαοτική οχλοκρατία είτε σε στυγνή, κλειστή, ολιγαρχική φεουδαρχία. Και τα δυο αυτά αλληλοσυναρτώνται. Αυτό ακριβώς έγινε στην δύσμοιρη χώρα μας: αχαλίνωτος λαϊκισμός και ξεδιάντροπη ολιγαρχία. Και στην Πάτρα: παρέες αδαών που νέμονται την χαμοσύνη που καλλιεργούν.

Τώρα το να βγαίνει η υπεύθυνη πολιτική εξουσία και να ζητάει εκ των υστέρων, από πάντες και πάσας, να συνεισφέρουν το κάτι τι τους προς σχεδιασμό της στρατηγικής σε κάποιον τομέα – αυτό είναι το αρχιαστέιο που προανέφερα. Τότε γιατί έχει ορίσει διοικητικούς υπεύθυνους στον εν λόγω τομέα; Οι υπεύθυνοι έπρεπε να έχουν επιλεγεί βάσει συγκεκριμένου και συντεταγμένου σχεδίου συνολικής στρατηγικής που θα είχαν εκπονήσει για τον τομέα. Και εν συνεχεία θα έπρεπε να είναι ουσιαδώς και κυριολεκτικώς υπεύθυνοι για την εφαρμογή του. Αν δεν το έχουν κάνει ήδη, η πολιτική εξουσία πρέπει να τους αλλάξει άμεσα. Πολύ απλά. Τα άλλα είναι εκ του πονηρού – την δε εν λόγω πονηριά οι παροικούντες την μητροπολιτική Ιερουσαλήμ την γνωρίζουμε.

Και για να δώσω μια διάσταση διεθνή στη «μητροπολιτική» μιζέρια μας. Μόλις επέστρεψα από ένα ακαδημαϊκό ταξίδι στην Αυστραλία, προσκεκλημένος για σειρά σεμιναρίων σε τρία Πανεπιστήμια του Sydney και στο Newcastle. Η Αυστραλία είναι μια σφύζουσα από ζωή χώρα, νεανική και με νεαρή νοοτροπία, γεμάτη δυναμισμό και ιδεαλισμό και ρεαλισμό. Έχω αναπτύξει τις γενικότερες αρχές που διέπουν τις εξελίξεις εκεί σε άρθρο μου στην Εξπρές. Εδώ θα σημειώσω τα σχετιζόμενα με καλλιτεχνικά θέματα και την πολιτιστική πολιτική. Και πρώτα-πρώτα δεν μασάνε τα λόγια τους, ούτε ελέγχονται όλα από παρέες αλληλολιβανιζόμενες, αλλά η αρχή που ισχύει είναι του οξύτατου ανταγωνισμού και της αριστείας. Το Εθνικό Θέατρο παρουσίαζε το *Much About Nothing* του Shakespeare. Φυσικά η ηθοποιία ήταν σε κορυφαία περιωπή – τα «επαγγελματικά» που βλέπουμε στην Πάτρα είναι μπροστά τους σχολικοί ερασιτεχνικοί αυτοσχεδιασμοί. Να όμως πώς ένας έγκυρος κριτικός έκρινε την παράσταση: «Εδώ μπλαστρώνει (η καλλιτεχνική διευθύντρια του θεάτρου και σκηνοθέτις του έργου) ένα παχύ στρώμα φτιασίδια στην ποιμενική ρομάντσα-κωμωδία του Shakespeare, μοστράρει μια κόκκινη μύτη πάνω της, και μας παρουσιάζει κάτι που θα μπορούσε να είναι η πτυχιακή επίδειξη σε μια δεύτερης κατηγορίας Ακαδημία Κλόουν». Έτσι. Και έτσι ήτανε. Η σκηνοθέτις μοντέρνισε παράταιρα και ανόητα.

Δεν είναι βέβαια το θέμα του μοντέρνου και του κλασσικού. Είναι θέμα ποιότητας, μεγέθους και ύψους είτε στο μοντέρνο είτε στο κλασσικό είτε σε οτιδήποτε. Η Αυστραλία είναι γεμάτη από μοντέρνα τέχνη. Το εμβληματικό σύμβολό της, η Όπερα του Sydney, είναι ένα αριστούργημα σύγχρονης τέχνης, μιας αρχιτεκτονικής που ξαναέγινε γλυπτική στον χώρο, με ποικίλη διάρθρωση σε ενιαίο πλάνο και σύνθετες διαφοροποιήσεις σε βάθος κρυφών αρμονιών, με εμπνευσμένη λειτουργικότητα της μορφής, ένα μεγαλεπήβολο μνημείο μιας αληθινής Μητρόπολης, του πνεύματος μιας νέας χώρας, μιας αρχέγονης Ηπείρου. Και προσέξτε: τον διεθνή διαγωνισμό για το έργο (πραγματικά διεθνή, 233 υποψηφιότητες από 32 χώρες) κέρδισε ο σχετικά άγνωστος τότε Δανός Jørn Utzon. Τυπικά για την Αυστραλία, το πρώτο βραβείο δεν πήγε σε κανένα από τα μεγάλα αρχιτεκτονικά ονόματα και γραφεία! Και το αποτέλεσμα δικαίωσε την επιλογή.

Σκέψου μεγάλα, ποιοτικά αλλά και ρεαλιστικά. Η Εθνική Ακαδημία Μουσικής ήταν σε κακή κατάσταση. Τυπικά για το Αυστραλιανό πνεύμα, η κυβέρνηση ήθελε να την κλείσει και να ανοίξει καινούριο εξ υπαρχής μαγαζί. Άμα κάτι δεν πάει καλά συστηματικά και σε βάθος,

πέτα το, μη χάνεις το χρόνο σου, την ενέργειά σου και τα μέσα σου, προσπαθώντας να το διορθώσεις.

Έγινε ωστόσο μια μεγάλη καμπάνια να σωθεί το σεβάσμιο ίδρυμα. ΟΚ. Αλλά με πλήρη αναδιάρθρωση. Ανέθεσαν σε έναν 44χρονο κλαρινετίστα τη διεύθυνση, τον Paul Dean. Θα αλλάξει τελείως curriculum και στόχευση. Η Ακαδημία θα επικεντρώσει την προσοχή της να πάρει τους 55 πιο υποσχόμενους νέους μουσικούς και να τους δώσει ένα ετήσιο βαρύ πρόγραμμα εντατικής διδασκαλίας και άσκησης με 160 δημόσιες εκτελέσεις, ώστε να τους σπρώξει στην κορυφή απόδοσης του ταλέντου τους. Ο Dean σκέφτεται με μεγάλους όρους: Προτιμώμενη μουσική; «Η 9η Συμφωνία του Bruckner. Είναι η αποκορύφωση του Δυτικού Πολιτισμού». (Πρέπει να έχεις εμβαθύνει όχι μόνο στη μουσική αλλά στον πολιτισμό γενικά για να καταλάβεις τι λέει ο Dean εδώ με αυτή την ανορθόδοξη προτίμηση). Σκέφτεται μεγάλα, αλλά το πρόγραμμα θα είναι εξοντωτικό για τους νεαρούς μουσικούς ώστε να δώσουν αυτό που αυτός δίνει κάθε μέρα, το άπαν που έχει. Έτσι αντιμετωπίζουν τα προβληματικά θέματα εκεί. Τα ξαναρχίζουν με νέους ανθρώπους και νέα φιλοσοφία – με μεγάλη σκέψη και ακραία δράση.

Φωνάω συνετοίσιν.

[Δημοσιεύθηκε στον "ΠΑΤΡΙΝΟ ΤΥΠΟ" Δευτέρα 23 Μαΐου 2011]